

Std 11 Gujarati Textbook Solutions Chapter 20 દિલાવરી

સ્વાધ્યાય

1. નીચેના દરેક પ્રશ્નનો એક-એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો :

પ્રશ્ન 1. ઘોડાગાડી ક્યાંથી પસાર થઈ રહી હતી?

ઉત્તર:

ઘોડાગાડી કાઠિયાવાડ તાબેના નાનકડા એવા સનાળી ગામના પાદરમાંથી પસાર થઈ રહી હતી.

પ્રશ્ન 2. સનાળી ગામ કોના નામથી જાણીતું હતું?

ઉત્તર:

સનાળી ગામ કવિરાજ ગગુભાના નામથી જાણીતું હતું.

પ્રશ્ન 3. ગગુભા દરબારને શી વિનંતી કરતા?

ઉત્તર:

ગગુભા દરબારને પોતાની ઝૂંપડીએ પધારી આંગણું પાવન કરવાની વિનંતી કરતા.

પ્રશ્ન 4. ‘ચકલીના માળે ગરુડ પધાર્યા’ એમ ગગુભાએ કોને કહ્યું?

ઉત્તર:

‘ચકલીના માળે ગરુડ પધાર્યા’ એમ ગગુભાએ રાજવીદરબારને કહ્યું.

પ્રશ્ન 5. દરબારના મનમાં કઈ વાત ધુમ્મ્યા કરતી હતી?

ઉત્તર:

“કવિરાજે ચકલી અને ગરુડની ઉપમા આપી ક્યાંક મરમમાં સંભળાવી તો નહિ દીધું હોય ને!” આ વાત દરબારના મનમાં ધૂમ્મ્યા કરતી હતી.

2. નીચેના દરેક પ્રશ્નનો બે-ત્રણ વાક્યમાં ઉત્તર લખો :

પ્રશ્ન 1. લેખકે સલૂણી સાંજને કોની સાથે સરખાવી છે ? શા માટે?

ઉત્તર:

“દિલાવરી” પાઠના લેખકે સલૂણી સાંજને નવોઢા નારી સાથે સરખાવી છે. સલૂણી સાંજ નવોઢા નારીની જેમ ધીમે પગલે ચકલીના માળા જેવા ગામમાં પ્રવેશી રહી છે.

પ્રશ્ન 2. ઘોડાગાડીમાંથી બહાર આવી દરબાર મનોમન શું બોલ્યા? શા માટે?

ઉત્તર:

કવિરાજ ગગુભાને લીધે ચકલીના માળા જેવું સનાળી ગામ ખૂબ જાણીતું હતું. તે ગામ આવતાં ઘોડાગાડીમાંથી બહાર આવી દરબાર મનોમન બોલ્યા: “કાલ સવારે ગગુભાનો મીઠો ઠપકો સાંભળવા પડે – પાદરમાંથી નીકળ્યા તોય મને યાદ ના કર્યો !?”

પ્રશ્ન 3. ગગુભાના મોં પર ક્ષોભનું લીંપણ શાથી લીંપાઈ ગયું?

ઉત્તર:

ગગુભાએ રાજવી – દરબારનું સ્વાગત કરતાં કહ્યું હતું આજ ચકલીના માળે ગરુડ પધાર્યા.” રાજવી – દરબારે તેનો ગર્ભિત અર્થ સમજીને ગગુભા માટે અનાજનાં ગાડાં મોકલ્યાં. દરબાર પોતાને ચકલી સમજી બેઠા એવા ગર્ભિત અર્થથી ગગુભાના ગર્વિલા મોં પર ક્ષોભનું લીંપણ લીંપાઈ ગયું.

3. પાત્રલેખન કરો :

પ્રશ્ન 1. કવિરાજ ગગુભા

ઉત્તર:

કાઠિયાવાડ પંથકનું સાવ નાનું ગામ તે સનાળી. તે કવિરાજ ગગુભાનું ગામ. જાણીતા કવિરાજનું ગામ હોવાથી તે જાણીતું હતું. હડાળા રજવાડામાં કસુંબલ ડાયરો ભરાય. આ ડાયરામાં લીલા શાખના કવિ ગગુભા ને દરબાર વાજસુર વાળાની બેઠકો થાય. ડાયરામાં સત, ધર્મ અને સાહિત્યની વાતો જામે.

રાજવી – દરબાર આ ગામમાંથી પસાર થતાં કવિરાજ ગગુભાને મળવા બોલાવે છે. ગગુભા રાજવી – દરબારને વિનંતી કરીને પોતાને ઘેર લઈ જાય છે. કહે છે: “આજ ચકલીના માળે ગરુડ પધાર્યા...”

અમારું આંગણું પાવન કરો!’ ગગુભાને ઘરે બંનેએ યા – પાણી પીધાં.

એકબીજાના પરિવારના ખબરઅંતર પૂછ્યા. રાજવી – દરબારે પૂછતાં કવિરાજ ગગુભાએ જણાવ્યું કે “ઓણ સાર વરસાદ મન મૂકીને વરસ્યો નહોતો. નબળા ચોમાસાના લીધે ખેતરમાંથી ખાસ કાંઈ નીપજ્યું નથી.”

રાજવી – દરબાર ગગુભાના મનની વાત સમજીને કવિરાજ ગગુભા માટે અનાજનાં ગાડાં મોકલે છે. ગગુભા મનમાં ભાંજગડ કરવા લાગ્યા : બાપુએ મને લાલચુ તો નહિ જાણ્યો હોય ને!’ બાપુની મોટપ ખાતર બાપુને ગરુડની ઉપમા આપી હતી, પરંતુ બાપુ તેમને ખરેખર ચકલી સમજી બેઠા !